

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

Розглядається актуальність розвитку цифрових компетенцій серед педагогічних працівників з метою успішної інтеграції технологій у навчальний процес. Аналізується процес формування цифрових компетенцій учителів та досліджують методи їх підвищення. Визначається важливість оволодіння педагогічними працівниками цифровими навичками у контексті сучасного освітнього середовища.

Ключові слова: цифрова компетентність, освіта, навчальний процес, педагогічні працівники, інтеграція, сучасні технології.

Abstract

The article considers the relevance of developing digital competencies among teachers in order to successfully integrate technology into the educational process. The process of forming digital competencies of teachers is analyzed and methods of their improvement are investigated. The importance of mastering digital skills by teachers in the context of the modern educational environment is determined.

Keywords: digital competence, education, educational process, teachers, integration, modern technologies.

Вступ

Сучасне суспільство базується на інформації, яка є його основним стратегічним ресурсом. Стрімкий ріст інформатизації провокує великий спектр соціально-педагогічних трансформацій. Важливого значення набуває питання, пов'язане з підготовкою людства до повноцінного та комфортного життя в інформаційному суспільстві, тому саме «забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві» є одним з основних напрямків успішної реалізації державної політики у цій сфері [1-13]. На сьогоднішній день актуальним питанням якісного освітнього процесу є цифрова компетенція педагогічного персоналу. Цифрова компетенція у сфері освіти визначає безпосередньо рівень його здатності здійснювати відповідальну та безпечну професійну діяльність з активним використанням доступних цифрових технологій, які пришвидшують та покращують процес розв'язання певних професійних задач.

Результати дослідження

Цифрові компетенції – це сукупність знань, особливостей характеру та поведінки, які необхідні для ефективного використання цифрових технологій для досягнення поставлених цілей. Компетенція у сфері цифрових технологій повинна сприйматись як знання, які в більшій мірі будуть зосереджені саме на когнітивних, емоційних та соціальних аспектах. Центром Європейської комісії було запропоновано концептуальну (еталонну) модель цифрової компетентності будь-якого педагога DigCompEdu, що орієнтована на фахівців усіх рівнів освіти та визначає 22 основні складові в сфері цифрової компетентності працівників освіти [14]:

- професійне залучення (тобто використання засобів цифрових технологій для комунікації, співпраці чи професійного розвитку);
- цифрові ресурси (активний пошук, створення і поширення певних цифрових ресурсів);
- навчання та викладання (управління та організація);
- цифрове оцінювання (використання засобів цифрових технологій та стратегій удосконалення оцінювання);
- впровадження цифрових технологій для вдосконалення інклюзивної та індивідуальної освіти, активного залучення здобувачів освіти;
- забезпечення можливостей використання цифрових технологій для роботи з інформацією.

На думку Н. Морзе, цифрові технології обов'язково мають бути вбудованими у освітню інфраструктуру, підготовку педагогів, методологію та навчально-методичні ресурси, а також лідерство, управління на всіх рівнях та у всіх секторах системи освіти [15]. З метою підвищення цифрової компетентності педагогічного персоналу проводяться безліч різноманітних онлайн семінарів, курсів та конференцій.

Висновки

Актуалізація цифрових компетенцій серед педагогічних працівників є невід'ємною складовою якісної інтеграції сучасних технологій у навчальний процес. Забезпечення викладачів необхідними навичками та знаннями у сфері цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності навчання та значному покращенню результатів здобувачів освіти. Важливим є постійне оновлення цифрових компетенцій педагогічного персоналу у контексті швидкого розвитку і як результат активно змінного освітнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р.). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577>.
2. Кузьменко, О., Кобилянський, О., & Дембіцька, С. (2022). Інноваційні засоби формування професійної культури майбутніх фахівців технічних спеціальностей. *Педагогіка безпеки*, 7(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2022-7-1-001-007>.
3. Мясковська, М., Кобилянська, І., & Кисюк, Д. (2021). Формування готовності майбутніх фахівців з професійної освіти до застосування сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності. *Педагогіка безпеки*, 6(1-2), 21–26. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2021-6-1-021-026>.
4. Ставнича, Н., & Кобилянська, І. (2023). Проектування освітніх ігор як шлях до самовиховання та самовдосконалення здобувачів вищої освіти. *Педагогіка безпеки*, 8(1-2), 44–50. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2023-8-1-044-050>.
5. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskyi, O., & Kuzimenko, O. (2023). Training of specialists in technical specialties to professional activity according to the requirements of the integrative approach. *Professional Pedagogics*, 1(26), 110-121. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.26.110-121>.
6. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskyi, O., & Puhach, V. (2023). Psychological and didactic fundamentals of modern educational technologies of visualization. *Педевтологія*, 1, 36-43.
7. Kobylianskyi, O., Stavnycha, T., Dembitska, S., Kobylianska, I., & Miastkovska, M. (2024). Innovative Learning Technologies in the Process of Training Specialists of Engineering Specialties in the Conditions of Digitalization of Higher Education. In: Auer, M.E., Cukierman, U.R., Vendrell Vidal, E., Tovar Caro, E. (eds) Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education. ICL 2023. *Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 911. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-53382-2_1.
8. Dembitskaya, S.V., Kobylianskyi, O.V., & Pugach, V. N. (2022). Assessment of formation of labor protection competences of future specialists in the process of preparation in institutions of higher education. *Вестник Alikhan Bokeikhan University*, 2 (53), 42-51. <https://doi.org/10.48501/1456.2022.10.78.005>.
9. Дембіцька, С., Кобилянський, О., Горохівська, Т., & Пугач, В. (2022). Розвиток вищої освіти в посткоронавірусному суспільстві. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, (62), 237–249. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-62-237-249>.
10. Драч, І., Петрос, О., Бородієнко, О., Регейло, І., Базелюк, О., Базелюк, Н., & Слободянюк, О. (2023). Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*, 15, 66-82. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>.
11. Дмитрієва, О. І., & Єфіменко, О. В. (2023). Особливості впровадження штучного інтелекту в сучасну вищу освіту. Технології добросесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. (89-92 с.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика».
12. Crompton, H., & Burke, D. (2023). Artificial Intelligence in higher education: The state of the field. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(1). <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00392-8>.
13. Дембіцька, С., & Кобилянський, О. (2023). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з професійної освіти засобами цифрових технологій. *Педагогіка безпеки*, 8(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2023-8-1-001-007>.
14. Цифрова компетентність як складник розвитку професійної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О: матеріали регіонального науково-практичного семінару (6 жовтня 2021 р.). (2021). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України.
15. Morze, N., Vasylenko, S., & Gladun, M. (2018). Шляхи підвищення мотивації викладачів університетів до розвитку їх цифрової компетентності. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*, 5, 160-177. doi. 10.28925/2414-0325.2018.5.160177.

Шмундяк Олександр Юрійович – аспірант, кафедра будівництва, міського господарства та архітектури Вінницького національного технічного університету. E-mail: shmund@ukr.net

Кобилянська Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email:

irishakobilanska@gmail.com.

Oleksandr Yu. Shmundiak – postgraduate, Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : shmund@ukr.net

Iryna M. Kobylyanska – Candidate of Sc. (Pedagogical), Associated Professor, Associated Professor of the Chair Security of Life and Safety Pedagogic, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsia, e-mail: irishakobilanska@gmail.com.

.